

JESÚS CIVERA

Una ruïna de teatre

El PP en general i el govern de Zaplana en particular han plantat cara en conèixer la sentència de Tribunal Suprem que declarava il·legal les obres dels arquitectes Grassi i Portaceli al teatre romà de Sagunt, una intervenció dura en les ruïnes del monument –o les restes, que és poc– feta sota els governs socialistes.

L'alt tribunal ha dictaminat que el projecte de Grassi va ser una reconstrucció en tota regla i que per tant es troba fora de la llei de Patrimoni de 1985 –elaborada també pels socialistes–, perquè al teatre romà s'han fet servir materials nous, ignorant els autors que tota restauració del patrimoni ha de ser efectuada amb elements antics i sota els ordres atemporals del mimetisme, és a dir, en pla postal encaramel·lada, romàntica i immutable.

Però és això el que li va al PP. La seua interpretació de les idees estètiques i de la superposició d'estils que testimonien la voluntat del temps històric –segons una anàlisi oberta de la decisió del Suprem, gran part dels monuments restaurats estan fora de la llei– es manté en el pre-sorollisme, el sorollisme i el post-sorollisme amb l'única concessió a la família Benlliure. Paciència. Ja aniran evolucionant. D'igual manera, i acabat el sopar, les incursions cap a l'art actual de la direcció general de Cultura, amb Consuelo Ciscar al capdavant, o l'institucionalitzat i consolidat IVAM són illes robinsonianes, llampades fulgurants inadaptades en l'oceà de gustos tradicionals i tradicionalistes de l'oligarquia valenciana.

Les tendències regnícules i tòpiques de la dreia valenciana, que és en si mateixa un manifest contra la modernitat, es van posar calentes quan comprovaren que els estaven tocant el patrimoni: el seu patrimoni valencià. I el patrimoni valencià no s'embruta, ni la llengua valenciana –tan valenciana– es pot tacar, ni les falles –tan supervalencianes– es poden deshonrar. A aquesta Santíssima Trinitat de la dreia arqueològica, a aquests mateixos valors, es va pujar el PP naixent, com a protagonista polític d'una dreia moder-

na, liberal i alliberadora del localisme pertinaç, però es va decantar pel patetisme regionalista, anacrònic i estèril. Aliè al món científic i acadèmic –amb el qual està enfrontat–, apartat dels àmbits culturals –allà on s'expressa el pensament, en la literatura i rodalia– i embolicat en els cercles de poder socials i econòmics del cap i casal, el PP es va llançar a defensar l'opció conservadora i no amb l'alegria virginal qua atorga la candidesa.

La conclusió del Suprem, per tant, ha generat en el PP una satisfacció indescriptible. I amb raó. En la pre-campanya

“El president Zaplana és molt vulnerable en matèria cultural. Millor no tenir-li-ho en compte. Ell va a la seua.”

de 1995 el PP, com dic, assimilà les tesis contràries a la reforma del teatre romà cavalcant sobre una virulenta campanya mediàtica que agitava els sentiments populars de la memòria col·lectiva. Una ruïna, deien, deu ser, i mostrar-se, com una ruïna: molt vella.

Així que després d'obtenir la Generalitat, no va dubtar el PP a refermar-se en la seua posició incorporant com a diputat en les Corts Valencianes el lletrat que havia presentat la querella contra el teatre de Sagunt. Es fonien així el partit i el denunciant, en una osmosi còsmica: en la peripènia entrava la judicialització del debat artístic i l'estreta vinculació al paper premsa emissor de la campanya mediàtica. Després la Generalitat va reti-

rar el recurs plantejat al Tribunal Suprem pel govern de Joan Lerma després de la sentència del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana, que s'havia pronunciat en contra de la intervenció i havia paralitzat les obres.

Solament faltava esperar la resolució negativa. Zaplana, el mateix dia d'anunciar-se la sentència, declarava que s'havia fet justícia. “Allò –sentencià– va ser una barbaritat”, s'equivocaven els qui la “van fer i els qui li van prestar suport”, i ells –el PP– tenien raó, com s'havia demostrat. Zaplana identificava raó amb justícia, que és com comparar les alegres xiques de Colsada amb la Callas. El president ignorava que el dictamen “veu defensible”, artísticament i acadèmica, les obres de Grassi. És clar que el president, la veritat, és molt vulnerable en matèria cultural. Millor no tenir-li-ho en compte. Ell va a la seua, sense ser conscient que el projecte de Grassi ha estat premiat entre les millors obres europees per la fundació Mies van der Rohe i que s'ha inclòs en el catàleg de les millors obres de l'arquitectura espanyola del segle XX, segons una guia editada pel Ministeri de Foment. Tant fa. La ruïna de Sagunt serà ruïna o no serà. Encara que els elements originals a penes es troben en el monument i encara que l'antic recinte romà s'ha rehabilitat una dotzena de vegades, la Generalitat estudia enderrocar la pedra nova de la càmara i deixar en peu l'escenari i el mur, un *coitus interruptus* entre la història antiga i la modernitat. Un pastís coronat de cirera. Una ximpleria per entretenir-se. Una afirmació caricaturesca segons la qual el passat està en el present i el present es troba en el passat. Un embolic. La intervenció de Grassi i de Portaceli és una obra autònoma, continguda en un tot. Zaplana pretén arrancar-ne un tros a fi de “millorar-la”. I és que o l'enderroquen o no l'enderroquen. Perquè la solució intermèdia que busca el PP s'assembla al PP mateix. Molt de centrisme i així que hi furgues apareixen els gestos de la dreia cavernícola.